

Hørings svar UDKAST til Handlingsplan for invasive arter – Miljøministeriet

CENTER FOR INVASIVE ARTER, KØBENHAVNS UNIVERSITET

Vi glæder os over, at der nu foreligger et udkast til en national handlingsplan for invasive arter. Center for Invasive Arter (CIS) ved Københavns Universitet har på sit seneste møde den 18. juni 2008 diskuteret dokumentet og mulige forbedringer. En god handlingsplan er nødvendig for at opnå effektiv overvågning og bekæmpelse af invasive arter i Danmark. Man bør fokusere både på de arter, der allerede er i landet, og de der kan være kommende invasive trusler mod den danske natur. Handlingsplanen har gode intentioner og den præsenterer mange nyttige ideer. Teksten indeholder en del definitioner, nogle beskrivelser af invasive arter, deres effekter på naturlige økosystemer, den nationale og internationale lovgivning, bekæmpelsesmulighederne og administrative strukturer. Handlingsplanens ambition er at udpege de overordnede strategiske linjer for national overvågning og bekæmpelse af invasive fremmede arter.

CIS foreslår, at man uddyber definitionen af invasive arter. Vi foreslår følgende ordlyd: *En invasiv art er en introduceret art der enten har spredt sig hastigt i en ny region, hvor den har etableret store bestande, og/eller har haft skadelige effekter på oprindelige arter og det modtagende økosystem.* I fht. definitionen af en introduceret art mener vi også, at det er vigtigt at præcisere hvad der menes med ”flytning med menneskelig mellemkomst”. Fx bør det nævnes, at nedbrydning af fysiske barrierer er en vigtig spredningsvektor. I marine systemer er barriere-nedbrydning helt afgørende, fx er mange arter kommet gennem Suez-kanalen. For øvrige begrebsafklaringer og definitioner kan vi henvise til artiklen *Introducerede dyr og planter i Danmark – terminologi, mekanismer og effekter*. Mads Thomsen *et al.* i *Naturens Verden* nr. 6, 2008, s. 10–18.

Der mangler en konkret anbefaling af øget overvågning som fokuserer på invasive arter – både i terrestriske og akvatiske miljøer. For en række potentielle arter, som vi ved udgør en trussel, og hvor modforholdsregler i form af importrestriktioner og eliminering af første individer er helt afgørende, bør den offentlige opmærksomhed på forebyggende foranstaltninger skærpes gennem udvidet informationsarbejde. Når en ny art er fundet i landet, skal der laves factsheets og id-kort der automatisk sendes til alle kontaktpersoner i landet. I handlingsplanen henvises blot til, at der i 2007 blev etableret et interessenetværk for delvis at rode bod på den manglende viden. Det er ikke godt nok. Derudover bør der udpeges ansvarlige myndigheder som kan foretage en kvalitetskontrol, så man fx tjekker at arter ikke forveksles med risiko for fejlbekæmpelse.

I afsnit 2.3 gøres der opmærksom på at det er vigtigt at forebygge introduktionen af farlige og potentielle planteskadegørere. Vi mener at der bør laves en central ordning så alle planter og dyr som importeres til salg i Danmark, pålægges en risikovurdering, inden salg tillades. Hvis risikoen er til stede, vurderet ud fra nogle klare kriterier, skal importen forbydes. Dette skal ses i lyset af at en meget stor del af fx de terrestriske introduktioner af planter, er sket ved import af prydplanter. Ligeledes tilføres der store mængder akvatiske planter og dyr til salg til akvarier. Et samarbejde med de aktuelle firmaer og myndighederne vil være relevant.

CIS mener der mangler grundforskning i modellering af udbredelse af invasive arter i Danmark. Denne er nødvendig for at man kan forstå de faktorer, som begrænser

henholdsvis begunstiger arternes forekomst på lokalt og regionalt niveau. Der mangler også konkret viden om de effekter, som invasive arter har på den hjemmehørende biodiversitet og økosystem-funktioner. De nuværende anbefalinger vil øge forskning i effekter på de samfundsmæssige værdier – hvilket ikke er nok. Vi ved ganske enkelt for lidt om konsekvenserne af de nye arters tilstedeværelse i den eksisterende natur. I dag er vurderingen af en ny arts effekt oftest baseret på et skøn eller på korrelative data.

Endvidere bør der udvikles og afprøves metoder til afvejning af nytte ved nye introduktioner vs. potentiel skadevirkning på biodiversiteten, fx i forbindelse med efterintroduktion af naturlige fjender af invasive arter ('klassisk biologisk bekæmpelse'). Et enkelt sted – i boksen om rynket rose – antydes, at kemisk bekæmpelse kan være den meste kost-effektive eller eneste bekæmpelsesmulighed. CIS mener at en strategi bør omfatte en objektiv afvejning af anvendelsen af alle til rådighed stående bekæmpelsesmetoder. Ud fra en samlet økologisk og miljømæssig vurdering vil anvendelse af ikke-kemisk bekæmpelse næppe altid være optimale. Metoderne bør målrettes til at kunne håndtere alle aspekter omkring invasive arter.

Vi savner nationale og internationale referencer i handlingsplanen. Dokumentet bygger i høj grad på almen viden og anekdotisk information, som ikke kan bruges når en ambitiøs og velfinansieret plan iværksættes. Hvis dette dokument skal blive en basis for fremtidig politik, administration og resurcetildeling, så bør der henvises til autoritative kilder.

Det er svært at få overblik over, hvordan samspillet mellem definitioner, love, regler og fordeling af myndighedsansvar fungerer i fht. de konkrete handlinger. Vi anbefaler, at man udarbejder en indsatsplan som konkret, fx via et eksempel, redegør for arbejds- og beslutningsgangen, fra man observerer en ny art til man tager beslutning om, hvorvidt den skal fjernes eller ej – og tilsvarende for arter som står på spring i vores nabolande. For at forhindre resursepild anbefaler vi, at handlingsplanen støtter udvikling af standardiserede metoder til bekæmpelse af de invasive arter.

Endelig vil det være nødvendigt med en oversigt over rollefordelingen mellem de forskellige myndigheder. Vi er betænkelige ved tanken om, at det i de konkrete sager bliver op til de enkelte kommuner at koordinere indsatsen mod invasive arter. Der er behov for, at indsatsen koordineres på tværs af kommunerne. På denne måde undgår man at der opstår habilitetsproblemer og interessekonflikter på lokalt niveau. Vi mener derfor, at det overordnede ansvar skal ligge hos SNS.

CIS anbefaler at indsatsen mod invasive arter ikke betragtes isoleret fra andre indsatser for miljø og natur, men derimod også indgår i en samlet handlingsplan for bevarelsen af biodiversitet i Danmark. Derved sikres at de økonomiske midler til overvågning, forskning og forvaltning anvendes mest kost-effektivt i relation til bevarelsen af den biologiske mangfoldighed.

Når alt dette er sagt, synes vi at det er rigtigt godt at se handlingsplanen. Den er gennemgående fuld af interessante og relevante informationer og danner et godt grundlag for udarbejdelse af behandlingsprocedurer, men den har også potentiale til at blive mere konkret og mere operationel.